

MINIEME STRIJDKRACHTEN

BSO. Hij bevond er zich evenwel zo ver van Australië dat hij voor de dáár aanwezige strijdkrachten een onderbevelhebber moest benoemen: de Onderbevelhebber Strijdkrachten Oosten oftewel de OBSO. Die vier letters gingen in Australië spoedig de aanduiding vormen van een ander begrip: de Onderbevelhebber Schamele Overschotten.

Inderdaad, van wat zich in Indië in de maanden van de Japanse invasie bevonden had aan Nederlandse en Nederlands-Indische krachten op bestuurs-, militair en economisch gebied, waren slechts schamele overschotten op Ceylon en in Australië beland en wat in eerste instantie van Londen uit aan hen werd toegevoegd, had ook maar zeer weinig om het lijf.

Wij willen nu eerst naar Ceylon, vervolgens naar Australië zien.

Ceylon

Gelijk vermeld, was het gouverneur-generaal van Starckenborgh geweest die admiraal Helfrich opdracht had gegeven, naar Ceylon te gaan. Hij moest er zich in de hoofdstad, Colombo, bij de bevelhebber van de Britse *Eastern Fleet*, *Vice-Admiral Sir Geoffrey Layton*, melden en er een nieuw hoofdkwartier inrichten. Dat van Starckenborgh Helfrich niet naar Australië maar naar Ceylon zond, was niet onbegrijpelijk: ook *General Sir Archibald Wavell* was na de opheffing van *Abda-Command* naar Ceylon vertrokken, zulks in de nacht van 25 op 26 februari '42, en in Australië bevond zich in die tijd geen enkel Geallieerd hoofdkwartier.

Door twintig marine-officieren (onder wie het hoofd van de Marine-voorlichtingsdienst, luitenant-ter-zee eerste klasse H. V. Quispel) en vier minderen vergezeld, verliet Helfrich Java in de vroege uren van 2 maart. Hij en zijn gezelschap werden door vier vliegboten, *Catalina's*, van de MLD naar Ceylon overgebracht.

Wat kwam daar nog meer aan krachten aan? Uit Indië geen bestuursfunctionarissen en geen Knil-militairen, wèl enkele marine-eenheden: vier onderzeeboten (de 'K 11', 'K 14', 'K 15' en 'O 19'), de kanonneerboot 'Soemba', de mijnenlegger 'Willem van der Zaan' en het voorraadschip 'Zuiderkruis'. Voorts arriveerden met diverse schepen een groep adelborsten, ca. twintig functionarissen van scheepvaartmaatschappijen, ca. vijftig personeelsleden van de Soerabaja Droogdok Maatschappij en, als grootste groep, ca. driehonderd zestig krachten van het Marine-etablisement te Soerabaja.